

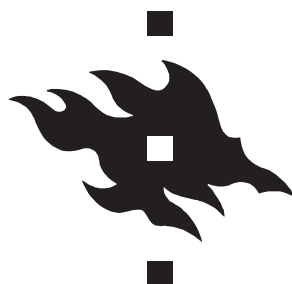
Tietokantojen perusteet, kevät 2020
Harjoitustyön raportti

Ville Manninen

014922187

macville

12. helmikuuta 2020

HELSINGIN YLIOPISTO

Sisältö

1	Esittely	3
2	Kaaviot ja Skeemat	5
3	Tehokkuustesti	6
4	Tietokannan eheys	7
5	Lähdekoodi	8

1 Esittely

Yleistä

Harjoitustyö on toteutettu Java-ohjelmana käyttäen NetBeans ympäristöä, ohjelmalla on seuraavat ominaisuudet.

- Tietokannan ja puuttuvien taulukoiden luominen.
- Asiakkaiden lisääminen tietokantaan nimellä.
- Paikan lisääminen tietokantaan nimellä.
- Paketin lisääminen tietokantaan käyttäen asiakkaan nimeä.
- Tapahtuman lisääminen tietokantaan käyttäen paikannimeä ja paketin seurantakoodia.
- Paketin tapahtumien hakeminen
- Asiakkaan pakettien hakeminen ja yksittäisten pakettien tapahtumien lukumäärä'
- Tapahtumien määrän hakeminen paikasta tietyllä päivämäärällä

Komennot

Ohjelmalle annetaan komentoja komentoriviltä käyttäen pelkästään komennon numeroa, komennon jälkeen ohjelma kysyy käyttäjältä tarvittavia jatko-syötteitä. Ohjelmalla on seuraavat komennot jotka esiintyvät myös ohjelman valikossa.

- 1** Uuden asiakkaan lisääminen
- 2** Uuden paikan lisääminen
- 3** Paketin lisääminen
- 4** Uuden tapahtuman lisääminen
- 5** Tulostaa paketin tapahtumat
- 6** Tulostaa asiakkaan paketit ja niihin liittyvien tapahtumien määrän
- 7** Tapahtumien määrän haku paikasta tietyllä päivämäärällä
- 0** Sulkee ohjelman

2 Kaaviot ja Skeemat

Tietokantakaavio

SQL-skeema

3 Tehokkuustesti

Ilman indeksejä

Indeksien lisäämisen jälkeen

4 Tietokannan eheys

Ohjelman tietokannan eheyttä pidetään yllä käyttämällä SQLiten sekä Javan tarjoamia ominaisuuksia. Tietokantaan ei ole mahdollista luoda samannimisiä asiakkaita tai paikkoja, eikä tietokantaan luoduille paketeille saa antaa samaa seurantakoodia. Samannimisiä syötteitä valvotaan SQLiten rajoitteella UNIQUE, joka varmistaa ettei samaan taulukkoon lisätä samannimisiä arvoja. Lisäksi SQLiten rajoitteella NOT NULL valvotaan että sarakkeisiin ei lisätä tyhjiä arvoja.

Java-ohjelma tarkistaa käyttäjän antamat syötteet ja ilmoittaa syyn jos annettu syöte on puutteellinen, esimerkiksi jos käyttäjän syöte on tyhjä. Tietokantaan lisättäessä paketteja tai tapahtumia jotka viittaavat toisiin taulukoihin, sovellus varmistaa että annetut viitteet löytyvät tietokannasta.

5 Lähdekoodi

<https://github.com/Viltska/sql-app-training>.

Main.java

```
import java.sql.*;
import java.util.Scanner;

public class Main {

    public static void main(String[] args) throws SQLException {
        Scanner lukija = new Scanner(System.in);
        String dbName = "tehokkuus.db";
        System.out.println("Current database: " + dbName);
        DatabaseManager manager = new DatabaseManager(dbName);

        //Komentorivi ohjelma
        System.out.println("Komennot:");
        System.out.println("");
        System.out.println("1: Lisää asiakas ");
        System.out.println("2: Lisää paikka ");
        System.out.println("3: Lisää paketti");
        System.out.println("4: Lisää tapahtuma");
        System.out.println("5: Hae paketin tapahtumat");
        System.out.println("6: Hae asiakkaan paketit");
        System.out.println("7: Hae paikan tapahtumien määrä päivämäärällä");
        System.out.println("8: Tehokkuus testi");
        System.out.println("9: Luo tietokannan ja/tai puuttuvat taulukot");
        System.out.println("0: Lopettaa ohjelman");
        System.out.println("");

        while (true) {
            System.out.print("Syötä komento: ");
            String komento = lukija.nextLine();
            if (komento.equals("0")) {
                manager.tikapePrint();
                System.out.println("Ohjelma suljetaan.");
                break;
            }
            if (komento.equals("1")) {
                System.out.print("Syötä nimi: ");
                String nimi = lukija.nextLine();
                manager.uusiAsiakas(nimi);
            }
        }
    }
}
```



```

if (komento.equals("2")) {
    System.out.print("Syötä paikannimi: ");
    String paikka = lukija.nextLine();
    manager.uusiPaikka(paikka);
}

if (komento.equals("3")) {
    System.out.print("Syötä paketin asiakas: ");
    String asiakas = lukija.nextLine();
    System.out.print("Syötä paketin seurantakoodi: ");
    String koodi = lukija.nextLine();

    manager.uusiPaketti(asiakas, koodi);
}
if (komento.equals("4")) {
    System.out.print("Syötä tapahtuman paikka: ");
    String paikka = lukija.nextLine();
    System.out.print("Syötä paketin seurantakoodi: ");
    String seurantaKoodi = lukija.nextLine();
    System.out.print("Syötä tapahtuman kuvaus: ");
    String kuvaus = lukija.nextLine();
    manager.uusiTapahtuma(paikka, seurantaKoodi, kuvaus);
}
if (komento.equals("5")) {
    System.out.print("Syötä paketin seurantakoodi: ");
    String seurantaKoodi = lukija.nextLine();
    manager.haePaketinTapahtumat(seurantaKoodi);
}
if (komento.equals("6")) {
    System.out.print("Syötä asiakkaan nimi: ");
    String asiakas = lukija.nextLine();
    manager.haeAsiakkaanPaketit(asiakas);
}
if (komento.equals("7")) {
    System.out.println("Syötä päivämäärä muodossa
        'YYYY-MM-DD'");
    System.out.print("Päivämäärä: ");
    String pvm = lukija.nextLine();
    System.out.print("Syötä paikannimi: ");
    String paikannimi = lukija.nextLine();
    manager.haePaikanTapahtumatPaivamaaralla(pvm,
        paikannimi);
}
if (komento.equals("8")) {
    manager.tehokkuusTesti();
}

```

```

        if (komento.equals("9")) {
            System.out.println("Tarkistetaan tietokantaa..");
            manager.createTables();
        }
    }
}

```

DatabaseManager.java

```

import java.io.File;
import java.sql.Connection;
import java.sql.*;

public class DatabaseManager {

    //Taulukko luokat
    private final Asiakkaat asiakkaat;
    private final Paikat paikat;
    private final Paketit paketit;
    private final Tapahtumat tapahtumat;
    // SQL
    private final String connectionName;
    private Connection db;

    public DatabaseManager(String database) throws SQLException {
        this.connectionName = "jdbc:sqlite:" + database;
        this.db = DriverManager.getConnection(connectionName);

        this.asiakkaat = new Asiakkaat(this.db);
        this.paikat = new Paikat(this.db);
        this.paketit = new Paketit(this.db);
        this.tapahtumat = new Tapahtumat(this.db);
    }

    public void uusiAsiakas(String nimi) throws SQLException {
        //Tarkistetaan että syöte ei ole tyhjä
        if (!nimi.isEmpty()) {
            this.asiakkaat.uusiAsiakas(nimi);
        } else {
            System.out.println("Asiakkaan nimi ei saa olla tyhjä");
        }
    }

    public void uusiPaikka(String nimi) throws SQLException {
        //Tarkistetaan että syöte ei ole tyhjä
        if (!nimi.isEmpty()) {
            this.paikat.uusiPaikka(nimi);
        }
    }
}

```

```

    } else {
        System.out.println("Paikannimi ei saa olla tyhjä");
    }
}

public void uusiPaketti(String asiakas, String seurantakoodi)
    throws SQLException {
    if (!asiakas.isEmpty() && !seurantakoodi.isEmpty()) {
        int asiakas_id = asiakkaat.getID(asiakas);
        if (asiakas_id != -1) {
            paketit.uusiPaketti(asiakas_id, seurantakoodi);
        } else {
            System.out.println("Asiakasta ei löytynyt");
        }
    } else {
        System.out.println("Asiakkaan nimi tai seurantakoodi
            eivät saa olla tyhiä");
    }
}

public void uusiTapahtuma(String paikka, String seurantaKoodi,
    String kuvaus) throws SQLException {
    //Tarkistetaan että syötteet eivät ole tyhjä
    if (!paikka.isEmpty() && !seurantaKoodi.isEmpty() &&
        !kuvaus.isEmpty()) {
        int paikka_id = paikat.getPaikkaID(paikka);
        int paketti_id = paketit.getID(seurantaKoodi);
        //Tarkistetaan että paikka ja paketti löytyvät
        tietokannasta
        if (paikka_id != -1) {
            if (paketti_id != -1) {
                tapahtumat.uusiTapahtuma(paikka_id, paketti_id,
                    kuvaus);
            } else {
                System.out.println("Seurantakoodilla ei löytynyt
                    pakettia");
            }
        } else {
            System.out.println("Paikkaa ei löytynyt");
        }
    } else {
        System.out.println("Syötteet eivät saa olla tyhjä");
    }
}

public void haePaketinTapahtumat(String seurantaKoodi) throws
    SQLException {

```

```

//Tarkistetaan että syöte ei ole tyhjä
if (!seurantaKoodi.isEmpty()) {
    int paketti_id = paketit.getID(seurantaKoodi);

    //Tarkistetaan että paketti löytyy tietokannasta
    if (paketti_id != -1) {
        try {
            System.out.println("Paketin: " + seurantaKoodi +
                               ", ID: " + paketti_id + ", tapahtumat:");
            paketit.haePaketinTapahtumat(paketti_id);
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println(e);
        }
    } else {
        System.out.println("Pakettia ei löytynyt");
    }
} else {
    System.out.println("Syöte ei saa olla tyhjä");
}
}

public void haeAsiakkaanPaketit(String asiakas) throws
SQLException {
    int asiakkaan_id = asiakkaat.getID(asiakas);
    //Tarkistetaan että syöte ei ole tyhjä
    if (!asiakas.isEmpty()) {
        //Tarkistetaan että asiakas löytyy tietokannasta
        if (asiakkaan_id != -1) {
            try {
                asiakkaat.haeAsiakkaanPaketit(asiakkaan_id);
            } catch (SQLException e) {
                System.out.println(e);
            }
        } else {
            System.out.println("Asiakasta ei löytynyt
                                tietokannasta");
        }
    } else {
        System.out.println("Syöte ei saa olla tyhjä");
    }
}

public void haePaikanTapahtumatPaivamaaralla(String paivamaara,
String paikannimi) throws SQLException {
    String regex =
        "^(\\d{19}|\\d{20})\\d{2}-([0-9]{1}|[012])-([0-9]{1}|[12][0-9]|3[01])$";
    int paikka_id = paikat.getPaikkaID(paikannimi);
    if (paivamaara.matches(regex)) {

```

```

        if (paikka_id != -1) {
            try {
                System.out.println("Haetaan paikan (" +
                    paikannimi + ") tapahtumat, pvm(" +
                    paivamaara + ").");
                tapahtumat.haeTapahtumatPaikasta(paivamaara,
                    paikannimi);

            } catch (SQLException e) {
                System.out.println(e);
            }

        } else {
            System.out.println("Paikkaa ei löytynyt");
        }
    } else {
        System.out.println("Tarkista että päivämäärä on oikein
            ja muodossa 'YYYY-MM-DD'");
    }
}

//Tehokkuustesti / Performance
public void tehokkuusTesti() throws SQLException {

    //Luo uuden tietokannan nimellä 'tehokkuus.db' ja ottaa
    tietokantaan yhteyden
    this.db =
        DriverManager.getConnection("jdbc:sqlite:tehokkuus.db");
    createTables();
    Statement s = db.createStatement();
    try {
        System.out.println("Tehokkuustesti..");
        System.out.println("Tietokantaan lisätään tuhat
            käyttäjää, tuhat paikkaa ja miljoona tapahtumaa
            (Vaiheet 1-4)");

        s.execute("BEGIN TRANSACTION");
        long t1 = System.nanoTime();
        for (int i = 1; i < 1001; i++) {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("INSERT
                INTO Asiakkaat (nimi) VALUES (?)");
            PreparedStatement p2 = db.prepareStatement("INSERT
                INTO Paikat (paikannimi) VALUES (?)");
            p.setString(1, ("A" + i));
            p2.setString(1, ("P" + i));
            try {
                p.execute();
                p2.execute();
            }
        }
    }
}

```

```

    } catch (SQLException e) {
        System.out.println("Testi keskeytetty");
        System.out.println(e);
        break;
    }

}

String kuvaus = "-";
for (int i = 1; i < 1000001; i++) {
    PreparedStatement p3 = db.prepareStatement("INSERT
        INTO Tapahtumat
        (paikka_id,paketti_id,date,kuvaus) VALUES
        (?, ?,datetime(), ?)");
    p3.setInt(1, 100);
    p3.setInt(2, 100);
    p3.setString(3, kuvaus);
    try {
        p3.execute();
    } catch (SQLException e) {
        System.out.println("Testi keskeytetty");
        System.out.println(e);
        break;
    }
}

long t2 = System.nanoTime();
s.execute("COMMIT");

System.out.println("Aikaa kului (1-4): " + (t2 - t1) /
    1e9 + " sekuntia");
} catch (SQLException e) {
    System.out.println(e);
}

// Sulkee yhteyden tehokkuustesti-tietokantaan ja ottaa
// yhteyden alkuperäiseen tietokantaan
this.db.close();
this.db = DriverManager.getConnection(connectionName);
}

public void createTables() throws SQLException {
    Statement s = db.createStatement();
    try {
        s.execute("CREATE TABLE Asiakkaat (id INTEGER PRIMARY
            KEY, nimi TEXT NOT NULL UNIQUE)");
        System.out.println("Luotu taulukko 'Asiakkaat'");
    } catch (SQLException e) {
        System.out.println("Löytyi taulukko 'Asiakkaat'");
    }
}

```



```

        System.out.println("-----");
    }

}

```

Asiakkaat.java

```

import java.sql.*;

public class Asiakkaat {

    private final Connection db;

    public Asiakkaat(Connection db) throws SQLException {
        this.db = db;
    }

    public void uusiAsiakas(String nimi) throws SQLException {
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("INSERT INTO
                Asiakkaat (nimi) VALUES (?)");
            p.setString(1, nimi);
            p.executeUpdate();
            System.out.println("Asiakas lisätty");
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println(e);
        }
    }

    public int getID(String asiakas) throws SQLException {
        //Palauttaa -1 jos asiakasta ei löydy tietokannasta
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("SELECT id
                FROM Asiakkaat WHERE nimi=?");
            p.setString(1, asiakas);

            ResultSet r = p.executeQuery();

            if (r.next()) {
                return r.getInt("id");
            } else {
                return -1;
            }
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println("Ongelma metodissa 'Asiakas.getID'");
            System.out.println(e);
        }
        return -1;
    }
}

```



```

    }

    public void haeAsiakkaanPaketit(int asiakas_id) throws
        SQLException {
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("SELECT
                seurantakoodi, COUNT(Tapahtumat.paketti_id) FROM
                Paketit\n"
                + "LEFT JOIN Tapahtumat ON Tapahtumat.paketti_id
                = Paketit.id\n"
                + "LEFT JOIN Asiakkaat ON Asiakkaat.id =
                Paketit.asiakas_id\n"
                + "GROUP BY Paketit.seurantakoodi HAVING
                Paketit.asiakas_id = ?");
            p.setInt(1, asiakas_id);
            ResultSet r = p.executeQuery();

            if (r.next() == false) {
                System.out.println("Asiakkaalla ei ollut paketteja");
            } else {
                System.out.println("Asiakkaan paketit");
                System.out.println("-----");
                do {
                    System.out.println("Paketti (" +
                        r.getString("seurantakoodi") + ")");
                    System.out.println("Tapahtumia(" +
                        r.getString("COUNT(Tapahtumat.paketti_id)") +
                        ")");
                    System.out.println("-----");
                } while (r.next());
            }
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println(e);
        }
    }
}

```

Paikat.java

```

import java.sql.*;

public class Paikat {

    private final Connection db;

```

```

    public Paikat(Connection db) throws SQLException {
        this.db = db;
    }

    public void uusiPaikka(String paikannimi) throws SQLException {
        // Annettu paikka ei saa löytyä tietokannasta
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("INSERT INTO
                Paikat (paikannimi) VALUES (?)");
            p.setString(1, paikannimi);
            p.executeUpdate();
            System.out.println("Paikka lisätty");
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println("Ongelma metodissa
                'Paikat.uusiPaikka'");
            System.out.println(e);
        }
    }

    public int getPaikkaID(String paikka) throws SQLException {
        //Palauttaa arvon -1 jos paikkaa ei löydy tietokannasta
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("SELECT id
                FROM Paikat WHERE paikannimi=?");
            p.setString(1, paikka);

            ResultSet r = p.executeQuery();

            if (r.next()) {
                return r.getInt("id");
            } else {
                return -1;
            }
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println("Ongelma metodissa
                'Paikat.getPaikkaID'");
            System.out.println(e);
        }
        return -1;
    }
}

```

Paketit.java

```

import java.sql.*;

```

```

public class Paketit {

    private final Connection db;

    public Paketit(Connection db) throws SQLException {
        this.db = db;
    }

    public void uusiPaketti(int asiakas_id, String seurantakoodi)
        throws SQLException {
        //Paketin seurantakoodi ei saa löytyä tietokannasta
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("INSERT INTO
                Paketit (asiakas_id,seurantakoodi) VALUES (?,?)");
            p.setInt(1, asiakas_id);
            p.setString(2, seurantakoodi);
            p.executeUpdate();
            System.out.println("Paketti lisätty");
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println("ongelma metodissa
                'Paketit.uusiPaketti'");
            System.out.println(e);
        }
    }

    public int getID(String seurantaKoodi) throws SQLException {
        // Palauttaa arvon -1 jos pakettia ei löydy tietokannasta
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("SELECT id
                FROM Paketit WHERE seurantakoodi = ?");
            p.setString(1, seurantaKoodi);

            ResultSet r = p.executeQuery();

            if (r.next()) {
                return r.getInt("id");
            } else {
                return -1;
            }
        } catch (SQLException e) {
            System.out.println("Ongelma metodissa 'Paketit.getID'");
            System.out.println(e);
        }
        return -1;
    }
}

```

```

public void haePaketinTapahtumat(int paketti_id) throws
SQLException {
    int kertoja = 1;
    try {
        PreparedStatement p = db.prepareStatement("SELECT date,
            paikannimi, kuvaus FROM Tapahtumat \n"
            + "JOIN Paketit ON Paketit.id =
            Tapahtumat.paketti_id\n"
            + "JOIN Paikat ON Tapahtumat.paikka_id =
            Paikat.id\n"
            + "WHERE Paketit.id = ?");
        p.setInt(1, paketti_id);
        ResultSet r = p.executeQuery();

        if (r.next() == false) {
            System.out.println("Paketilla ei ollut tapahtumia");
        } else {
            System.out.println("-----");
            do {
                System.out.println("(" + kertoja + ")");
                System.out.println("TAPAHTUMA (" +
                    r.getString("date") + ")");
                System.out.println("Sijainti: " +
                    r.getString("paikannimi"));
                System.out.println("Kuvaus: " +
                    r.getString("kuvaus"));
                System.out.println("-----");
                kertoja++;

            } while (r.next());
            System.out.println("Tapahtumia yhteensä: " + (kertoja
                - 1));
        }
    } catch (SQLException e) {
        System.out.println(e);
    }
}

public int paketinTapahtumienMaara(int paketti_id) throws
SQLException {
    //Palauttaa arvon -1 jos pakettia ei löydy tietokannasta
    try {
        PreparedStatement p = db.prepareStatement("SELECT
            COUNT(*) FROM Tapahtumat, Paikat, Paketit WHERE
            Tapahtumat.paikka_id = Paikat.id AND
            Tapahtumat.paketti_id = Paketit.id AND Paketit.id =
            ?");
        p.setInt(1, paketti_id);
    }
}

```

```

        ResultSet r = p.executeQuery();

        while (r.next()) {
            return 0;
        }

    } catch (SQLException e) {
        System.out.println(e);
    }

    return -1;
}
}

```

Tapahtumat.java

```

import java.sql.*;

public class Tapahtumat {

    private final Connection db;
    private final Statement s;

    public Tapahtumat(Connection db) throws SQLException {
        this.db = db;
        this.s = db.createStatement();
    }

    public void uusiTapahtuma(int paikka_id, int paketti_id, String
        kuvaus) throws SQLException {
        try {
            PreparedStatement p = db.prepareStatement("INSERT INTO
                Tapahtumat (paikka_id,paketti_id,date,kuvaus) VALUES
                (?, ?,datetime(), ?)");
            p.setInt(1, paikka_id);
            p.setInt(2, paketti_id);
            p.setString(3, kuvaus);
            p.executeUpdate();
            System.out.println("Tapahtuma lisätty");

        } catch (SQLException e) {
            System.out.println(e);
        }
    }

    public void haeTapahtumatPaikasta(String paivamaara, String

```

```

    paikannimi) throws SQLException {
    try {
        PreparedStatement p = db.prepareStatement("SELECT
            COUNT(Tapahtumat.id) AS Tapahtumia FROM Tapahtumat,
            Paikat WHERE Paikat.id = Tapahtumat.paikka_id AND
            DATE(Tapahtumat.date) = ? AND Paikat.paikannimi =
            ?");
        p.setString(1, paivamaara);
        p.setString(2, paikannimi);
        ResultSet r = p.executeQuery();

        if (r.next() == false) {
            System.out.println("Paikassa ei ollut tapahtumia
                annetulla päivämäärällä");
        } else {
            do {
                System.out.println("Tapahtumia: " +
                    r.getString("Tapahtumia"));
            } while (r.next());
        }

    } catch (SQLException e) {
        System.out.println(e);
    }
}
}

```